

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๓/ ๓๕๓๒

กระทรวงพาณิชย์
๔๔/๑๐๐ ถ. นนทบุรี ๑
อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อเสนอเกี่ยวกับการค้าสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและการขยายขอบเขตความตกลง ITA ในการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ร่างถ้อยแถลงผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปคเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนในด้านสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ฉบับแก้ไขครั้งที่ ๒ (Draft APEC Leaders Statement on Trade and Investment in Environmental Goods and Services Rev. 2)
๒) หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๕/๘๘๗ เรื่อง ร่างถ้อยแถลงของผู้นำเอเปคเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนในเรื่องสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔
๓) ข้อเสนอสหรัฐฯ เรื่องการขยายขอบเขตความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITA)

ด้วย การประชุมรัฐมนตรีเอเปคและการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค มีกำหนดระหว่างวันที่ ๑๑-๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่มลรัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในการประชุมดังกล่าว มีเรื่องที่กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นสมควรขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีจำนวน ๒ เรื่อง คือการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (Environmental goods and services) และการขยายขอบเขตความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Agreement : ITA)

กระทรวงพาณิชย์ ขอเรียนดังนี้

๑. สินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

๑.๑ เรื่องเดิม

๑.๑.๑ การเปิดเสรีสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องหนึ่งที่มีการเจรจาในกรอบโตฮา ภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลด/ยกเลิกอุปสรรคด้านการค้าบริการภาษีและมิใช่ภาษีที่ใช้กับสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การเจรจาใน WTO ไม่มีความคืบหน้ามากนัก เพราะประเทศสมาชิกมีความเห็นขัดแย้งกันเกี่ยวกับ

นิยามของคำว่าสินค้าเพื่อรักษาสິงแวดล้อม (Environmental Goods) ซึ่งยังไม่ชัดเจนเพราะมีการตีความแตกต่างกัน ต่อมา สมาชิกเอเปคได้นำเรื่องนี้มาหารือในเวทีเอเปค เพื่อเร่งผลักดันการเจรจาใน WTO แต่การหารือในเอเปคก็ยังไม่สามารถหาข้อยุติเรื่องคำนิยามและแนวทางการดำเนินการร่วมกันได้

๑.๑.๒ ในการประชุมเอเปคปี ๒๕๕๔ นี้ สหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศเจ้าภาพ ได้กำหนดให้เรื่องความเจริญเติบโตสีเขียว (Green Growth) เป็นหัวข้อสำคัญเรื่องหนึ่งที่สหรัฐฯ มุ่งหมายจะให้มืผลลัพท์ที่มีนัยสำคัญจากการดำเนินการของเอเปค โดยมีเรื่องการเปิดเสรีการค้าและบริการเพื่อรักษาสິงแวดล้อมอยู่ภายใต้หัวข้อ Green Growth นี้ด้วย

๑.๑.๓ ในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปค ครั้งที่ ๓/๒๐๑๑ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔ ณ เมืองซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา ได้มีการเตรียมการสรุปผลการดำเนินการของเอเปคเพื่อนำเสนอในการประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับผู้นำในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งรวมถึงการพิจารณาเรื่อง Green Growth และร่างถ้อยแถลงผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปคเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนในเรื่องสินค้าและบริการเพื่อรักษาสິงแวดล้อม (Draft APEC Leaders Statement on Trade and Investment in Environmental Goods and Services Rev. 2) ที่เสนอโดยสหรัฐฯ ร่วมกับออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น ร่างถ้อยแถลงดังกล่าว มีสาระสำคัญที่เป็นการแสดงเจตจำนงค์ทางการเมือง (political commitments) ของผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปคในการดำเนินการ ดังนี้

(๑) การลดอัตราภาษีศุลกากรที่เก็บจากการนำเข้าสินค้าเพื่อรักษาสິงแวดล้อมให้เหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ภายในปลายปี ๒๕๕๕

(๒) การยกเลิกการกำหนดเงื่อนไขว่าต้องใช้วัตถุดิบชิ้นส่วนในประเทศ (local content requirements) สำหรับสินค้าและบริการเพื่อรักษาสິงแวดล้อม ภายในปลายปี ๒๕๕๕ และจะไม่นำมาตรการนี้มาใช้ในอนาคต

(๓) ยึดมั่นกับพันธกรณีภายใต้องค์การการค้าโลกในเรื่องการให้แรงจูงใจหรือการสนับสนุนใดๆ (government incentives and support) ต่อสินค้าและบริการเพื่อรักษาสິงแวดล้อม

(๔) การจัดซื้อภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการเพื่อรักษาสິงแวดล้อมต้องมีความโปร่งใสและสอดคล้องกับหลักการว่าด้วยการจัดซื้อภาครัฐของเอเปค ปี ๒๕๔๒ (The 1999 APEC Non-Binding Principles on Government Procurement)

(๕) การส่งเสริมให้เกิดความสอดคล้องของกฎระเบียบ (regulatory coherence) ในด้านที่มีความเชื่อมโยงกับสินค้าเพื่อรักษาสິงแวดล้อม เช่น เรื่องมาตรฐานสินค้า เป็นต้น

(๖) การยึดมั่นในกระบวนการเจรจาเปิดเสรีสินค้าและบริการเพื่อรักษาสິงแวดล้อมทั้งภายใต้องค์การการค้าโลกและความตกลงการค้าเสรี

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๑.๑.๔ ในขั้นนี้ สหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศเจ้าภาพ ยังไม่ได้ดำเนินการจนถึงขั้นสุดท้าย (finalize) ในการหาข้อยุติเกี่ยวกับสาระในร่างถ้อยแถลงฯ แต่เตรียมการที่จะหารือร่วมกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ของเอเปคเพื่อสรุปเป็นข้อยุติในช่วงการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials' Meeting : SOM) ที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๘-๙ พฤศจิกายน ศกนี้ ก่อนการประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงพาณิชย์โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดการประชุมหารือและประสานงานกับหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และสถาบันด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางการเจรจาของไทยทั้งภายใต้ WTO และเอเปค ซึ่ง

หน่วยงานต่างๆ เห็นด้วยในหลักการเกี่ยวกับการเจรจาเปิดเสรีสินค้ากลุ่มนี้ แต่มีความเห็นต่างกันไปเกี่ยวกับขอบเขตค่านิยมของสินค้าเพื่อรักษาสินค้าสิ่งแวดล้อมที่จะลดภาษีศุลกากร โดยส่วนใหญ่เห็นว่าควรเน้นเฉพาะสินค้าที่สามารถช่วยแก้และป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง เช่น เครื่องจักรบำบัดน้ำเสีย แผงโซลาร์ เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เห็นว่าควรระมัดระวังการเปิดเสรีสินค้าที่ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาโดยตรง แต่มีส่วนช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น รถยนต์และเครื่องปรับอากาศประหยัดพลังงาน ที่ไทยมีอัตราภาษีศุลกากรค่อนข้างสูง เนื่องจากนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมต้องการจูงใจให้มีการลงทุนผลิตสินค้าเหล่านี้ภายในประเทศมากกว่าการนำเข้า

สำหรับการบริการด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีการแยกประเภท (Classification) ที่ชัดเจนอยู่แล้ว จึงไม่มีปัญหาเรื่องการกำหนดค่านิยมและคำจำกัดความ

๑.๓ ประเด็นข้อกฎหมาย

๑.๓.๑ สถานะของเวทีเอเปค

เอเปคเป็นเวทีการประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ๒๑ ประเทศ โดยไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมาย (non-legal binding) ซึ่งประเทศสมาชิกสามารถพิจารณาให้ความร่วมมือตามความสมัครใจ อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติ หากประเทศสมาชิกได้ตกลงร่วมกันในเรื่องสำคัญๆ เอเปคก็มีกลไกในการติดตามผล ประเทศสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามก็อาจจะเสียความน่าเชื่อถือ (credibility)

๑.๓.๒ การดำเนินการตามขั้นตอนรัฐธรรมนูญ

(๑) กระทรวงพาณิชย์ ได้สอบถามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างถ้อยแถลงดังกล่าว ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) มีความเห็น ดังนี้

“... กรอบความร่วมมือเอเปคไม่ใช่กรอบการเจรจา การเปิดเสรีมากนักน้อยเพียงใด เป็นไปตามความสมัครใจฝ่ายเดียวของประเทศสมาชิก และที่ผ่านมาถ้อยแถลงของผู้นำเอเปคก็เคยมีการกำหนดเป้าหมายทั้งอย่างกว้างและเฉพาะเจาะจง โดยถ้อยแถลงของผู้นำเอเปคเป็นการแสดงเจตจำนงค์ทางการเมืองที่จะมีความร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจ มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่มีการลงนาม ดังนั้น ในหลักการ ถ้อยแถลงของผู้นำเอเปคจึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ

... โดยที่ร่างถ้อยแถลงฯ ฉบับนี้ใช้ถ้อยคำในลักษณะกำหนดข้อผูกพันเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนเรื่องสินค้าและบริการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะเจาะจง ซึ่งมีนัยผูกพันในด้านนโยบายที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ต่อไป หากส่วนราชการเจ้าของเรื่องพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐบาลไทยยังไม่พร้อมที่จะรับรองร่างถ้อยแถลงฯ ที่ปรากฏถ้อยคำที่มีนัยผูกพันรัฐบาลไทยดังกล่าว ในขั้นนี้ หากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเห็นเหมาะสม อาจเสนอปรับใช้ถ้อยคำที่ไม่มีนัยผูกพันหรือแสดงถึงพันธกรณีตามกฎหมายอันจะทำให้เกิดความชัดเจนว่า ร่างถ้อยแถลงฯ ฉบับนี้ไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ...”

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

(๒) กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือสอบถามความเห็นของกระทรวง-
การต่างประเทศเพิ่มเติมว่าไทยจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ หรือไม่ อย่างไร ในกรณีที่ประเทศสมาชิกอื่นๆ ของเอเปค
สามารถยอมรับข้อเสนอของสหรัฐฯ ในร่างถ้อยแถลงฯ ตามข้อความที่ใช้ในข้อ ๑.๑.๓ (๑) และอยู่ระหว่าง
การรอฟผลการพิจารณา

๑.๓.๓ เหตุผลความจำเป็นและความเร่งด่วนที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

แม้ว่าเอเปคจะเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เป็นไปตามความสมัคร
ใจของประเทศสมาชิก และไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย แต่ร่างถ้อยแถลงดังกล่าวใช้ถ้อยคำในลักษณะที่เป็น
การแสดงเจตจำนงค์ทางการเมืองเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนในด้านสินค้าและบริการเพื่อรักษา
สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนัยผูกพันแนวนโยบายที่ประเทศไทยจะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้ต่อไป ซึ่งตามมาตรา ๔(๗)
ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้ต้องนำเสนอ
ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน กระทรวงพาณิชย์จึงมีความจำเป็นต้องเสนอร่างถ้อยแถลง
ดังกล่าว เพื่อขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนการประชุมรัฐมนตรีเอเปคและการประชุมผู้นำเขต
เศรษฐกิจเอเปคระหว่างวันที่ ๑๑-๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๑.๔ ข้อวิเคราะห์ผลกระทบ

๑.๔.๑ ประเทศไทยควรพิจารณาถึงความจำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต
สินค้า ธุรกิจบริการ และเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย โดยสนอง
รับความเปลี่ยนแปลงในการผลิต การค้า และการลงทุนของโลกในทิศทางที่ไม่เป็นพิษภัยต่อสิ่งแวดล้อม และ
การร่วมมือเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดจากสภาวะโลกร้อน (Climate Change) รวมทั้งความแปรปรวน
ของภูมิอากาศ ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการด้านสิ่งแวดล้อม และยัง
ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงพลังงาน สำนักงาน
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) มีข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่า ไทยมีศักยภาพในด้านพลังงานทางเลือก
จากชีวภาพ เช่น bio-mass, bio-diesel, ethanol เป็นต้น ดังนั้น การประชุมเจรจาในเวทีต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง
นี้ จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านดังกล่าวของไทยให้เข้มแข็ง

๑.๔.๒ ในส่วนข้อเสนอในข้อ ๑.๑.๓ (๑) ข้างต้น การศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอรายการ
สินค้าเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๕๓ รายการซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการประชุมเจรจาของ WTO เพื่อ
กำหนดค่านิยมของสินค้าประเภทนี้ (แต่ยังไม่มีข้อยุติ) พบว่า ประกาศกระทรวงการคลังเรื่องการลดอัตรา
อากรและยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้
กำหนดให้ประมาณร้อยละ ๖๐ ของรายการสินค้านี้ มีอัตราภาษีศุลกากรไม่เกินร้อยละ ๕ อยู่แล้ว ไทย
จึงอาจจะไม่ต้องลดอัตราภาษีศุลกากรลงต่ำกว่าที่เป็นอยู่มากนัก อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มว่าจะมีการพิจารณาเรื่อง
ขอบเขตสินค้าเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมที่ประเทศสมาชิก ๒๑ ประเทศจะยอมรับร่วมกันได้ รายการสินค้าจึงน่าจะ
มีจำนวนน้อยกว่า ๑๕๓ รายการ และน่าจะเป็นสินค้าที่จะเป็นประโยชน์โดยตรงในการรักษาสิ่งแวดล้อม เพราะ
สมาชิกเอเปคมีศักยภาพที่แตกต่างกันในการผลิตสินค้าและการให้บริการในด้านนี้

๑.๔.๓ ในส่วนของข้อเสนอในข้อ ๑.๑.๓ (๒) จากการตรวจสอบในเบื้องต้น ไม่มี
หน่วยงานภาครัฐหน่วยงานใดที่กำหนดเงื่อนไขเรื่องการให้ใช้วัตถุดิบชิ้นส่วนในประเทศ (local content
requirements) สำหรับสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ข้อเสนอของสหรัฐฯ จะทำให้ไทยไม่อาจ
กำหนดเงื่อนไขดังกล่าวได้ในอนาคต

๑.๕ ข้อเสนอของส่วนราชการ

เนื่องจากสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศเจ้าภาพ ยังไม่ได้ดำเนินการจนถึงขั้นสุดท้ายในการหาข้อยุติเกี่ยวกับสาระในร่างถ้อยแถลงฯ แต่เตรียมการที่จะหาข้อยุติในช่วงการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials' Meeting : SOM) ที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๘-๙ พฤศจิกายน ค.ศ. นี้ ก่อนการประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว จึงเห็นควรขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

(๑) ขอความเห็นชอบในหลักการในการให้ความร่วมมือกับสมาชิกอื่นๆ ของเอเปค ในการดำเนินการเพื่อหาข้อสรุปในเรื่องการลดอุปสรรคในการค้าและการลงทุนเรื่องสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมภายใต้ร่างถ้อยแถลงดังกล่าวในข้อ ๑.๑.๓ (๑) - (๖) ข้างต้น โดยให้กระทรวงพาณิชย์เจรจากับประเทศสมาชิกอื่นของเอเปคเพื่อปรับถ้อยคำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อ (๑) และ (๒) ให้มีความยืดหยุ่นเท่าที่จะสามารถทำได้

(๒) หากกระทรวงพาณิชย์ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้อยคำในถ้อยแถลงมีลักษณะที่ไม่ยืดหยุ่นเพียงพอ ก็ขอความเห็นชอบให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แจ้งที่ประชุมว่า ไทยยังไม่สามารถรับรองถ้อยแถลงดังกล่าว และจะต้องดำเนินการตามกระบวนการภายในประเทศเพื่อขอความเห็นชอบต่อถ้อยแถลงเรื่องสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมก่อน

๒. การขยายขอบเขตความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๑ เรื่องเดิม

ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Agreement : ITA) เป็นความตกลงภายใต้ WTO ที่เจรจาสำเร็จในปี ๒๕๓๙ โดยเป็นความตกลงที่มีเฉพาะประเทศสมาชิก WTO บางประเทศ รวมทั้งไทย เข้าเป็นภาคีโดยสมัครใจ ปัจจุบันมีสมาชิกรวม ๑๒๘ ประเทศ (จากสมาชิก ๑๕๓ ประเทศ) ความตกลงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาษีศุลกากรของสินค้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลสารสนเทศ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้เป็น 0% และในส่วนของไทยได้มีการลดภาษีสินค้า IT ภายใต้ความตกลง ITA จำนวน ๒๙๕ รายการ (ระดับพิกัดย่อยแปดหลัก) ลงเหลือ 0% ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓

ในปี ๒๕๕๑ สหภาพยุโรปได้เสนอให้มีการทบทวนขอบเขตของสินค้า IT ภายใต้ความตกลงฯ เนื่องจากเห็นว่าพัฒนาการทางเทคโนโลยีได้ทำให้มีสินค้า IT ใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งทำให้ขอบเขตของสินค้าตามรายการปัจจุบันไม่ทันสมัย นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษี (NTB) เกิดขึ้นในอุตสาหกรรม IT ซึ่งทำให้การลดภาษีเป็น 0% ไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของสหภาพฯ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากทุกประเทศสมาชิก WTO เพราะมีปัญหาเรื่องความชัดเจนของสินค้าที่จะเพิ่มเติม

ในปี ๒๕๕๔ นี้ สหรัฐฯ ซึ่งให้การสนับสนุนสหภาพยุโรปใน WTO จึงได้นำเรื่องนี้มา ให้สมาชิกเอเปคพิจารณาสนับสนุน โดยสหรัฐฯ เสนอให้บรรจุข้อความในร่างถ้อยแถลงในภาพรวมของผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปคว่าให้เอเปคแสดงบทบาทนำในการผลักดันให้มีการเปิดเจรจา (ใน WTO) เพื่อขยายขอบเขตของสินค้าในความตกลง ITA

รายละเอียดข้อเสนอสหรัฐฯ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๒.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้หารือเรื่องการขยายขอบเขตความตกลง ITA ภายใต้กรอบ WTO กับหน่วยงานราชการและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยบางกลุ่มเห็นว่า ความตกลง ITA เป็นประโยชน์ เพราะช่วยลดต้นทุนชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่นำเข้ามาประกอบในไทยอย่างมีนัยสำคัญ และทำให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมากขึ้น ในขณะที่บางกลุ่มเห็นว่า การลดภาษีสินค้า IT ที่ผลิตสำเร็จแล้ว (finished goods) ทำให้มีสินค้านำเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ แต่การเจรจาภายใต้ WTO ขณะนี้ยังไม่มีข้อยุติ ซึ่งการผลักดันของสหรัฐฯ ในเวทีเอเปคก็เพื่อให้ประเทศสมาชิกยอมรับร่วมกันเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะใช้ผลักดันต่อไปภายใต้ WTO ต่อไป

๒.๓ ประเด็นทางกฎหมายและเหตุผลความจำเป็นและความเร่งด่วนที่ต้องเสนอ

คณะรัฐมนตรี

๒.๓.๑ กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่า การเจรจาลดภาษีเพิ่มเติมภายใต้ความตกลง ITA เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากข้อผูกพันของความตกลง ITA ที่ไทยเป็นภาคีอยู่เดิม

๒.๓.๒ ข้อเสนอของสหรัฐฯ เป็นการผลักดันให้ประเทศสมาชิกเอเปคแสดงความตั้งใจร่วมกันในการที่จะดำเนินการผลักดันการเปิดการเจรจา ITA ภายใต้กรอบ WTO ต่อไป

๒.๓.๓ กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับสถานะของเอกสารถ้อยแถลงของผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปคดังกล่าวในข้อ ๑.๓.๒ อย่างไรก็ดี กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือสอบถามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศเพิ่มเติมในประเด็นข้อเสนอของสหรัฐฯ ที่แสดงนัยยะเรื่องการเปิดเจรจา ITA และอยู่ระหว่างการรอผลการพิจารณา

๒.๔ ข้อวิเคราะห์ผลกระทบ

๒.๔.๑ นอกจากความตกลง ITA ที่ไทยเป็นภาคีแล้ว ไทยยังมีการลดภาษีสินค้า IT ภายใต้กรอบความตกลงเขตการค้าเสรี (FTAs) ทั้งหมด ๑๐ ฉบับที่ไทยทำกับประเทศต่างๆ ด้วย โดยมีความระยะเวลาในการลดภาษีที่แตกต่างกันไปในแต่ละกรอบความตกลง ส่วนความตกลงการค้าเสรีของอาเซียน (ATIGA) นั้น อัตราภาษีศุลกากรในการนำเข้าสินค้า IT ทั้งหมดอยู่ในระดับร้อยละ ๐ แล้ว

๒.๔.๒ ในการพิจารณาทบทวนเพื่อขยายขอบเขตของการลดภาษีสินค้า IT ภายใต้ความตกลง ITA มีสินค้าบางรายการที่มีประเทศอื่นเสนอซึ่งไม่ควรนับเป็นสินค้า IT เช่น เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ และสินค้าบางกลุ่มที่เป็นสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Products) ของไทยภายใต้ FTAs เช่น ชิ้นส่วนโทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น เป็นต้น และไทยได้แสดงท่าทีคัดค้านการรวมสินค้าประเภทดังกล่าวเพื่อป้องกันผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในของไทย

๒.๕ ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อเสนอของสหรัฐฯ แสดงถึงความตั้งใจร่วมกันของสมาชิกเอเปคในการที่จะดำเนินการผลักดันการเปิดการเจรจา ITA ภายใต้กรอบ WTO อย่างไรก็ดี ในขั้นนี้ ยังมีความไม่แน่นอนว่าข้อเสนอของสหรัฐฯ จะได้รับการยอมรับจากประเทศสมาชิกอื่น และสหรัฐฯ ยังให้ความสำคัญในการผลักดันเรื่องนี้น้อยกว่าข้อเสนอเรื่องสินค้าและบริการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สหรัฐฯ ไม่ได้มีเจตนาให้มีการลดภาษีสินค้า ITA ภายใต้กรอบเอเปค แต่เป็นเพียงการผลักดันให้เกิดการเจรจาเพิ่มเติมในกรอบ WTO กระทรวงพาณิชย์จึงเห็นควรขอความเห็นชอบในหลักการจากคณะรัฐมนตรีในการให้ความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ของเอเปค หากเป็นที่ยอมรับร่วมกันตามแนวทางข้อเสนอของสหรัฐฯ

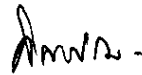
ภายใต้ข้อ ๒.๑ ข้างต้น และในอนาคต หากจะมีการเปิดเจรจาเรื่องนี้ภายใต้กรอบ WTO กระทรวงพาณิชย์จะนำเรื่องเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง

๓. ประเด็นขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

พิจารณาให้ความเห็นชอบท่าทีไทยในการเข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีเอเปค ครั้งที่ ๒๓ และการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑๙ ตามที่ปรากฏในข้อ ๑.๕ และ ๒.๕ ข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอความกรุณานำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง)

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักยุทธศาสตร์การเจรจาการค้า

โทร. ๐-๒๕๐๗-๗๕๑๗

โทรสาร ๐-๒๕๔๗-๗๕๒๖

e-mail : juntras@dtm.go.th, pornsiris@dtm.go.th, pathkamold@dtm.go.th